

15

Αποκάλυψη 15:1 Και είδα ένα άλλο σημείο μέσα στον ουρανό, μεγάλο και θαυμαστό, επτά αγγέλους, που είχαν τις επτά τελευταίες πληγές, επειδή σ' αυτές πραγματοποιήθηκε ο θυμός του Θεού.

2 Και είδα σαν μια γυάλινη θάλασσα αναμιγμένη με φωτιά· κι εκείνους που νίκησαν ενάντια στο θηρίο κι ενάντια στην εικόνα του, κι ενάντια στο χάραγμα του και ενάντια στον αριθμό του ονόματός του, να στέκονται επάνω στη γυάλινη θάλασσα, έχοντας κιθάρες του Θεού·

3 και έψαλλαν την ωδή του Μωυσή, του δούλου του Θεού, και την ωδή του Αρνίου, λέγοντας: Μεγάλα και θαυμαστά τα έργα σου, Κύριε, Θεέ, Παντοκράτορα δίκαιοι και αληθινοί οι δρόμοι σου, βασιλιά των αγίων.

4 Ποιος δεν θα σε φοβηθεί, Κύριε, και δεν θα δοξάσει το όνομά Σου; Επειδή, είσαι ο μόνος όσιος· αφού, όλα τα έθνη θα 'ρθουν και θα προσκυνήσουν μπροστά Σου· επειδή, οι κρίσεις σου έγιναν φανερές.

5 Και ύστερα απ' αυτά, είδα, και να, ανοίχθηκε ο ναός της σκηνής του μαρτυρίου μέσα στον ουρανό.

6 Και από τον ναό βγήκαν οι επτά άγγελοι, που είχαν τις επτά πληγές, ντυμένοι με λινά καθαρά και λαμπερά, και περιζωσμένοι γύρω από τα στήθη τους χρυσές ζώνες.

7 Και ένα από τα τέσσερα ζώα έδωσε στους επτά αγγέλους επτά χρυσές φιάλες, γεμάτες από τον θυμό του Θεού, ο οποίος ζει στους αιώνες των αιώνων.

8 Και ο ναός γέμισε με καπνό από τη δόξα του Θεού, και από τη δύναμή Του· και κανένας δεν μπορούσε να μπει στον ναό, μέχρις ότου τελειώσουν οι επτά πληγές των επτά αγγέλων.

15:1 ΤΟ ΔΙΠΛΟ INCLUSIO

“Και είδα ένα άλλο σημείο μέσα στον ουρανό, μεγάλο και θαυμαστό, επτά αγγέλους, που είχαν τις επτά τελευταίες πληγές, επειδή σ' αυτές πραγματοποιήθηκε ο θυμός του Θεού”

Αποκάλυψη 15:1. Τα κεφάλαια 12-14 είναι μοναδικά και παίζουν σημαντικό ρόλο στην Αποκάλυψη. Αποτελούν τις δυο κορυφώσεις του χιαστού ρητορικού σχήματος, παρουσιάζοντας μια σαφέστερη εικόνα του γενικού θέματος της μεγάλης διαμάχης μεταξύ του καλού και του κακού. Εστιάζουν επίσης στην πιο δύσκολη και κρίσιμη απόφαση στην ιστορία που κάθε άνθρωπος στη γη πρέπει να πάρει στο τέλος του κόσμου: Να λάβει τη σφραγίδα του Θεού ή το χάραγμα του θηρίου.

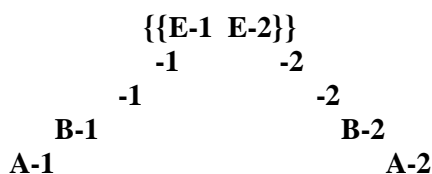
Τα κεφάλαια αυτά είναι μοναδικά και δεν ακολουθούν το γραμμικό χρονοδιάγραμμα του υπόλοιπου βιβλίου, με σκοπό να παρουσιάσουν μια ευρεία ιστορική επισκόπηση της διαμάχης του Σατανά ενάντια στον Χριστό και στον λαό Του. Η μοναδικότητα αυτής της ενότητας παρουσιάζεται με δυο μεγάλες “παρενθέσεις”. Το δωδέκατο κεφάλαιο ξεκινά με τη δήλωση: “Ένα μεγάλο σημείο φάνηκε στον ουρανό” (Αποκάλυψη 12:1,3). Έτσι ξεκινά η αφήγηση του “πολέμου στον ουρανό”, όπου μετά την πτώση του Σατανά από τον ουρανό, μεταφέρθηκε στη γη, με τον πόλεμο ενάντια στη γυναίκα και “τους υπόλοιπους από το σπέρμα της” (Αποκάλυψη 12:17). Η αποκορύφωση των επιθέσεων του Σατανά είναι η εικόνα, το χάραγμα και ο αριθμός του θηρίου, η βεβαιότητα ωστόσο της ήττας του, απεικονίζεται στο όραμα των 144.000 που λατρεύουν “μπροστά στον θρόνο” μεταδίδοντας τα “μηνύματα των τριών αγγέλων” που ακολουθούνται από τους δυο θερισμούς (κεφάλαιο 14).

Η ενότητα ολοκληρώνεται ακριβώς έτσι όπως άρχισε, με τη φράση **“είδα ένα άλλο σημείο μέσα στον ουρανό”**. Παρόλο, που συναντάμε αρκετά ουράνια οράματα στην Αποκάλυψη, μόνο σε αυτές τις δυο περικοπές χρησιμοποιείται η φράση **“είδα ένα άλλο σημείο στον ουρανό”**. Αυτή η φράση σηματοδοτεί την αρχή και το τέλος αυτής της περικοπής, υπογραμμίζοντας την ύψιστη

σημασία της. Σαν να πρέπει να δοθεί ακόμα περισσότερη έμφαση, η περικοπή αρχίζει και τελειώνει με ένα όραμα του ναού του Θεού ανοιγμένου στον ουρανό (Αποκάλυψη 11:19, 15:5). Τέτοια σημεία έναρξης και κλεισίματος μιας συγκεκριμένης περικοπής περιγράφονται με τον λογοτεχνικό όρο *inclusio*¹ και εξυπηρετούν ως παρενθέσεις που τονίζουν τη σημασία του περιεχομένου που περικλείουν. Τα κεφάλαια 12-14 βρίσκονται ανάμεσα σε ένα διπλό *inclusio* που έχει την παρακάτω μορφή:

{Ανοιχτός ναός {σημείο στον ουρανό - **ΚΕΦΑΛΑΙΑ 12-14** - σημείο στον ουρανό} Ανοιχτός ναός}

Έχει ήδη αναφερθεί ότι τα κεφάλαια 12-14 αποτελούν την κορύφωση του χιαστού ρητορικού σχήματος. Έχουμε την αίσθηση ότι ο Θεός ενέπνευσε τον Ιωάννη να τονίσει ιδιαίτερα τα θέματα που βρίσκονται στην καρδιά της Αποκάλυψης. Αυτά τα θέματα αναφέρονται στον πόλεμο στον ουρανό, στα θηρία από τη θάλασσα και από τη γη, στην εικόνα, στο όνομα, στο χάραγμα και στον αριθμό του θηρίου, στο αιώνιο ευαγγέλιο, στην ώρα της κρίσης του Θεού, στο νόμο του Θεού, στο Σάββατο, στους 144.000 και στο μήνυμα των τριών αγγέλων. Αυτά είναι θέματα που κάθε Χριστιανός πρέπει να κατανοήσει, ειδικά καθώς πλησιάζουμε στο τέλος του κόσμου, καθώς πρόκειται να γίνουν ζήτημα ζωής και θανάτου. Το χιαστό ρητορικό σχήμα με το διπλό *inclusio* μπορεί να απεικονιστεί ως εξής:

Στην αρχή του διπλού *inclusio* τα κεφάλαια 12-14, παύουν να συμβαδίζουν με το χρονοδιάγραμμα, με σκοπό να παρουσιάσουν μια εκτεταμένη αναφορά της Μεγάλης Διαμάχης. Στο κεφάλαιο 15 η αφήγηση συνεχίζει βάσει του χρονοδιαγράμματος με το επόμενο μεγάλο γεγονός, τις επτά τελευταίες πληγές μέσα από τις οποίες **“πραγματοποιήθηκε ο θυμός του Θεού”** (Αποκάλυψη 15:1).

15:1 Ο ΘΥΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

“Και είδα ένα άλλο σημείο μέσα στον ουρανό, μεγάλο και θαυμαστό, επτά αγγέλους, που είχαν τις επτά τελευταίες πληγές, επειδή σ’ αυτές πραγματοποιήθηκε ο θυμός του Θεού”
Αποκάλυψη 15:1.

Όποια και αν είναι η σημασία του ‘θυμού του Θεού’, πρέπει να συμβαδίζει με την έννοια της αγάπης. “Ο Θεός είναι αγάπη” (Α’ Ιωάννου 4:8,16)² που σημαίνει ότι όλα όσα κάνει ο Θεός, εκφράζουν αγάπη. Ο Θεός δεν αποστρέφεται τους εχθρούς Του όταν εξαπολύει τις επτά τελευταίες πληγές επάνω τους, αλλά κατά κάποιον τρόπο η αγάπη απαιτεί αυτή την ενέργεια.

¹ “Στη λογοτεχνία, το *inclusio* αποτελεί έναν λογοτεχνικό μηχανισμό που βασίζεται στην ομόκεντρη αρχή, που ονομάζεται διάγραμμα εγκιβωτισμού και αποτελείται από ένα πλαίσιο που δημιουργείται από όμοιες λέξεις ή φράσεις στην αρχή και στο τέλος μιας ενότητας... Στην Αγία Γραφή συναντάμε πολλές τέτοιες περιπτώσεις.” *Wikipedia Online Encyclopedia*, άρθρο “*Inclusio*”.

² Η αγάπη δεν είναι μόνο ένα από τα πολλά χαρακτηριστικά του Θεού· είναι ο ορισμός της ύπαρξής Του. Τα χαρακτηριστικά του Θεού (ο Θεός είναι δίκαιος, πολυέλεος, αγαθός κτλ.) είναι όλα επίθετα, περιγράφουν δηλαδή τον Θεό, η φράση όμως “ο Θεός είναι αγάπη” (και όχι ο Θεός είναι στοργικός) χρησιμοποιεί το ουσιαστικό, που σημαίνει ότι η αγάπη είναι ο ορισμός του Θεού και όχι απλά μια περιγραφή Του.

Στην Αγία Γραφή η φράση “ο θυμός (ή η οργή) του Θεού” χρησιμοποιείται για να περιγράψει, τις καταστρεπτικές ενέργειες, που ο Θεός πρέπει να επιτελέσει στους ανθρώπους. Για παράδειγμα, αντιδρώντας στις αμαρτίες του λαού Ισραήλ ο Θεός προειδοποιεί: “Ο θυμός μου θα εξαφθεί, και θα σας θανατώσω με μάχαιρα· και οι γυναίκες σας θα είναι χήρες, και τα παιδιά σας ορφανά” (Εξοδος 22:24). Δεν πρέπει να συμπεράνουμε ότι ο Θεός επιθυμεί για κάποιο λόγο να υπάρχουν χήρες και ορφανά ή ότι κατά κάποιο τρόπο δεν μπορεί να διατηρήσει την ψυχραιμία Του. Το εδάφιο λέει απλά ότι εξαιτίας κάποιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς (σε αυτή την περίπτωση τα προηγούμενα εδάφια αναφέρονται στη μαγεία, την κτηνοβασία, τις θυσίες προς τα είδωλα και την κακοποίηση των ξένων, των χήρων και των ορφανών), ο Θεός θα “θανατώσει με μάχαιρα”. Εφόσον ο Θεός δεν χρησιμοποιεί μια κυριολεκτική μάχαιρα, το λογικό συμπέρασμα είναι ότι κάποιος θα τους θανατώσει και ο Θεός απλώς δεν θα τους προστατέψει, διευκολύνοντας έτσι το καταστροφικό έργο των διωκτών.

Ένα άλλο παράδειγμα από τις εμπειρίες του λαού Ισραήλ στην έρημο βρίσκεται στους Αριθμούς κεφάλαιο 11. Ο Θεός τους είχε ελευθερώσει από την υποδούλωση της Αίγυπτου με θαυματουργό τρόπο και πραγματοποιούσε θαύματα καθημερινά παρέχοντας τους τροφή (μάννα), ο λαός όμως ήταν ανικανοποίητος και γογγύζοντας έλεγε: “Ποιος θα μας δώσει κρέας να φάμε;... η ψυχή μας είναι κατάξερη· δεν είναι στα μάτια μας τίποτε άλλο εκτός από τούτο το μάννα” (Αριθμοί 11:4-6). Τα παράπονά τους βάραιναν τόσο τον Μωυσή, που ήταν έτοιμος να πεθάνει (εδ. 14,15). Ο Θεός έδωσε κρέας στο λαό φέρνοντας ένα τεράστιο σμήνος ορτυκιών, αλλά “ενώ το κρέας ήταν ακόμα στα δόντια τους, πριν μασηθεί, άναψε η οργή του Κυρίου εναντίον του λαού· και ο Κύριος πάταξε τον λαό με μια υπερβολικά μεγάλη πληγή... εκεί θάφτηκε ο λαός, ο επιθυμητής” (εδ. 33,34).

Εξαιτίας τέτοιων αφηγήσεων πολλοί έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Θεός της Παλαιάς Διαθήκης είναι κάπως διαφορετικός, πιο αυστηρός και εκδικητικός από τον Χριστό ή τον Πατέρα της Καινής Διαθήκης. Ωστόσο, ο Θεός “είναι ο ίδιος χθες και σήμερα, και στους αιώνες” (Εβραίους 13:8). Επιπλέον, “η οργή του Αρνίου (δηλαδή του Ιησού)” περιλαμβάνει τις τρομερές επτά τελευταίες πληγές. Μερικές βασικές παρατηρήσεις θα μας βοηθήσουν να αποσαφηνίσουμε αυτή τη λανθασμένη άποψη.

Πρωτίστως, το γεγονός ότι ο Θεός επιτρέπει ή ακόμα και προκαλεί θάνατο δεν πρέπει να μας φαίνεται παράξενο σε έναν αμαρτωλό κόσμο όπου τελικά όλοι πεθαίνουν. Σε κάποιες περιπτώσεις οι άνθρωποι θεωρούν το θάνατο ως ευλογία, όπως στην περίπτωση ανίατων ασθενειών. Δεν υπάρχει λοιπόν ασθένεια πιο ανίατη από την αμαρτία, η οποία προκαλεί οδύνη και ταλαιπωρία, στο θύμα και στον περίγυρό του. Έχοντας υπόψη ότι οι αμαρτωλοί αυξάνουν την ενοχή και την καταδίκη τους για όσο διάστημα συνεχίζουν να αμαρτάνουν, το καλύτερο για εκείνους που δεν θα μετανοήσουν ποτέ είναι να πεθάνουν το συντομότερο. Ωστόσο, ο Θεός ανέχεται υπομονετικά τους αμαρτωλούς και αν αναλογιστούμε τις προσβολές, τις λοιδορίες και τη διαστρέβλωση του χαρακτήρα Του, τα εδάφια που τονίζουν τη μακροθυμία Του³ δεν αρκούν για να εκφράσουν επαρκώς τον πραγματικό χαρακτήρα Του. Όταν τελικά ο Θεός εξαπολύει την οργή Του, έχει δίκιο.

ΓΙΑΤΙ ΘΥΜΟΣ;

Μία αιτία του θυμού του Θεού είναι η προστασία των παιδιών Του από τους εχθρούς τους. Ο ψαλμωδός παρακαλεί: “Ξέχυσε την οργή Σου επάνω στα έθνη, που δεν σε γνωρίζουν... επειδή, κατέφαγαν τον Ιακώβ, και ερήμωσαν το κατοικητήριό του” (Ψαλμοί 79:6,7,10). Ο Δαβίδ, κυνηγημένος από τον Σαούλ, έγραψε: “Ελευθέρωσε με από τους εχθρούς μου, Θεέ μου,

³ Π.χ. Αριθμοί 14:18, Ψαλμοί 86:15, Ρωμαίους 2:4, 9:22, Α΄ Πέτρου 3:20, Β΄ Πέτρου 3:9,15.

υπεράσπισέ με... επειδή, να, ενεδρεύουν την ψυχή μου... Κατάστρεψέ τους, με οργή, κατάστρεψέ τους, ώστε να μην υπάρχουν” (Ψαλμοί 59:1, 2, 13).⁴ Επειδή μόνο ο Θεός μπορεί να παρέχει το σωστό ισοζύγιο αγάπης προς τα παιδιά Του και προς τους εχθρούς τους, λέει στα παιδιά Του να Τον αφήσουν να τα υπερασπιστεί: “Αγαπητοί, μην εκδικείστε τον εαυτό σας, αλλά δώστε τόπο στην οργή, επειδή είναι γραμμένο: «Σε μένα ανήκει η εκδίκηση· Εγώ θα κάνω ανταπόδοση», λέει ο Κύριος” (Ρωμαίους 12:19).⁵

Κάποιες φορές ο Θεός αναγκάζεται να εξαπολύσει την οργή Του στα παιδιά Του. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν η αμαρτία τους, απειλεί τη σχέση τους μαζί Του και σε τέτοιες περιπτώσεις επιτρέπει δοκιμασίες, με σκοπό να τα σωφρονίσει και να μετανοήσουν. Ο βασιλιάς Εζεκίας προειδοποίησε το λαό του Ιούδα να μάθουν από τα λάθη των προπατόρων τους: “Οι πατέρες μας παρανόμησαν, και έπραξαν πονηρά μπροστά στον Κύριο τον Θεό μας, και τον εγκατέλειψαν, και απέστρεψαν τα πρόσωπά τους από το κατοικητήριο του Κυρίου, και γύρισαν τις πλάτες... Γι’ αυτό, η οργή του Κυρίου ήρθε επάνω στον Ιούδα και την Ιερουσαλήμ, και τους παρέδωσε σε διασπορά, σε έκσταση, και σε συριγμό” (Β’ Χρονικών 29: 6,8,9). Η Βαβυλωνιακή αιχμαλωσία ήταν το υπέρτατο παράδειγμα σωτηριακής οργής: “Αφού, όμως, οι πατέρες μας παρόργισαν τον Θεό του ουρανού, τους παρέδωσε στο χέρι του Ναβουχοδονόσορα, του βασιλιά της Βαβυλώνας, και κατέστρεψε αυτόν τον οίκο, και μετόικησε τον λαό στη Βαβυλώνα” (Εσδρα 5:12).⁶

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο Θεός θα συνεχίσει να επιβάλει τη ‘σωτηριακή’ οργή Του σε εκείνους που συνειδητά αρνούνται να σωφρονιστούν. Πάντα σέβεται την ελεύθερη βούληση του ανθρώπου και εκείνοι που Τον απορρίπτουν θα βιώσουν στο τέλος τις συνέπειες των αποφάσεών τους. Ο Ελιού εξέφρασε αυτήν την πραγματικότητα στον Ιώβ: “Για να αποστρέψει τον άνθρωπο από τις πράξεις του... τιμωρείται με πόνους επάνω στο κρεβάτι του, και το πλήθος των κοκάλων του με πόνους δυνατούς· ώστε, η ζωή του αποστρέφεται το ψωμί, και η ψυχή του το επιθυμητό φαγητό... η ψυχή του πλησιάζει στον λάκκο, και η ζωή του σ’ εκείνους που προξενούν θάνατο... Να, όλα αυτά τα εργάζεται ο Θεός, δύο και τρεις φορές, μαζί με τον άνθρωπο, για να αποτρέψει την ψυχή του από τον λάκκο, ώστε να φωτιστεί μέσα στο φως των ζωντανών ανθρώπων” (Ιώβ 33:19-22,29,30).

Κάποιες φορές ο Θεός κρύβεται από τα παιδιά Του για λόγους που δεν καταλαβαίνουν και παρόλο που θεωρούν κάτι τέτοιο ως έκφραση της οργής Του δεν πρόκειται για πραγματική οργή, επειδή ο Θεός δεν προσπαθεί ούτε να τους καταστρέψει, ούτε να τους σωφρονίσει. Ο ψαλμωδός αναφέρει ως οργή το χωρισμό που αισθάνθηκε ο Χριστός από τον Θεό όταν έλαβε τις αμαρτίες του κόσμου: “Η ψυχή μου γέμισε από κακά, και η ψυχή μου πλησιάζει στον άδη... Επάνω μου στηρίχτηκε ο θυμός σου, και όλα τα κύματά σου τα έφερες επάνω μου... αποκλείστηκα, και δεν μπορώ να βγω... Γιατί, Κύριε, απορρίπτεις την ψυχή μου, αποκρύπτεις το πρόσωπό σου από μένα; Είμαι θλιμμένος και βρίσκομαι σε αγωνία θανάτου από τη νιότη μου· δοκιμάζω τους φόβους σου, και βρίσκομαι σε αμηχανία. Επάνω μου πέρασαν όλα τα είδη της οργής σου· οι τρόμοι σου με αφάνισαν” (Ψαλμοί 88:3,7,8,14-16). Ο Δαβίδ, ο Ιερεμίας και άλλοι προφήτες βίωσαν την αίσθηση του χωρισμού από τον Θεό ως οργή, καθώς αντιμετώπιζαν την απόρριψη και τον διωγμό ως συνέπεια των έργων της πίστης τους.⁷

⁴ Βλ. επίσης Ιώβ 34:24-28.

⁵ Φαίνεται ότι το να παίρνουμε εμείς εκδίκηση μπορεί να εμποδίζει την τιμωρία που ο Θεός προορίζει για τον εχθρό μας. “Στην πτώση του εχθρού σου μη χαρείς και στο γλιστρημά του ας μην ευφραίνεται η καρδιά σου· Μήπως, κάποτε, ο Κύριος δει, κι αυτό φανεί κακό στα μάτια του, και μεταστρέψει τον θυμό του απ’ αυτόν” (Παροιμίες 24:17,18).

⁶ Βλ. επίσης Ιώβ 19:29, Ησαΐας 54:8, 60:10, Ιερεμίας 32:37, Ζαχαρίας 7:12-14.

⁷ Βλ. Ψαλμοί 89:38-51, 102, Ησαΐας 60:10, Θρήνοι 3.

Ο ΘΥΜΟΣ ΘΑ ΕΞΑΛΕΙΨΕΙ ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΙΑ

Μπορεί η οργή του Θεού να προστατεύει και να σωφρονίζει τα παιδιά Του, αλλά βασικός σκοπός της είναι να θέσει ένα τέρμα στην αμαρτία. “Ο Κύριος είναι αληθινός Θεός... στην οργή Του η γη θα σειστεί... Οι θεοί, που δεν έκαναν τον ουρανό και τη γη, θα αφανιστούν από τη γη κι από κάτω απ’ αυτόν τον ουρανό” (Ιερεμίας 10:10,11). “Το χέρι σου θα βρει όλους τους εχθρούς σου· το δεξί σου χέρι θα βρει εκείνους που σε μισούν. Θα τους κάνεις σαν καμίνι φωτιάς στον καιρό της οργής σου· ο Κύριος θα τους καταπιεί μέσα στο θυμό του· και φωτιά θα τους καταφάει” (Ψαλμοί 21:8,9).⁸

Από τη στιγμή που ο Θεός πρέπει να εξαλείψει την αμαρτία, αλλά “δεν θέλει μερικοί να απολεστούν, αλλά να έρθουν όλοι σε μετάνοια” (Β’ Πέτρου 3:9), η οργή Του πάντα είναι το ύστατο μέτρο, όταν κάθε άλλη προσπάθεια να φέρει τον αμαρτωλό σε μετάνοια έχει αποτύχει. Ένα σχετικό παράδειγμα είναι η ιστορία των Ισραηλιτών και η αιχμαλωσία τους ως αποτέλεσμα της επανάστασής τους: “Ο Κύριος, ο Θεός των πατέρων τους, τους παρήγγειλε διαμέσου των απεσταλμένων του, εγειρόμενος το πρωί και εξαποστέλλοντας· επειδή, λυπόταν τον λαό του, και το κατοικητήριό του. Αυτοί, όμως, χλεύαζαν τους απεσταλμένους του Θεού, και καταφρονούσαν τα λόγια του, και κορόιδευαν τους προφήτες του, μέχρις ότου η οργή του Κυρίου ανέβηκε εναντίον του λαού του, ώστε θεραπεία δεν υπήρχε” (Β’ Χρονικών 26:15,16). Στην πραγματικότητα ο Θεός αναζητεί πιστούς να μεσιτεύσουν για τους αμαρτωλούς ώστε να μη χρειαστεί να εξαπολύσει το θυμό Του: “Και ζήτησε ανάμεσά τους έναν άνδρα, που να ανεγείρει το περίφραγμα, και να σταθεί στη χαλάστρα μπροστά Μου υπέρ της γης, για να μη την εξολοθρεύσω· και δεν βρήκα. Γι’ αυτό, ξέχυσα την οργή μου επάνω τους· τους κατανάλωσα μέσα στη φωτιά της οργής Μου” (Ιεζεκιήλ 22:30,31).⁹

Ο Θεός αποκαλεί την εξάλειψη της αμαρτίας και των αμαρτωλών “το παράδοξο έργο” Του (Ησαΐας 28:21). Είναι παράδοξο επειδή ο Θεός είναι η πηγή της ζωής και η φύση Του είναι να ευλογεί. “Εγώ δεν θέλω τον θάνατο αυτού που πεθαίνει, λέει ο Κύριος ο Θεός” (Ιεζεκιήλ 18:32). Αντιθέτως, “γίνεται χαρά μπροστά στους αγγέλους του Θεού για έναν αμαρτωλό που μετανοεί”, επειδή ο μετανοημένος αμαρτωλός “έχει μεταβεί από τον θάνατο στη ζωή” (Λουκάν 15:10, Α’ Ιωάννου 3:14). Η έκκληση του Θεού πάντα είναι η εξής: “Υποταχθείτε στον Κύριο και μπειτε μέσα στο αγιαστήριό του, που αγίασε στον αιώνα· και δουλέψτε τον Κύριο τον Θεό σας, για να αποστρέψει την έξαψη του θυμού του από σας” (Β’ Χρονικών 30:8). “Απορρίψτε από σας όλες τις ανομίες σας, που ανομήσατε σε μένα, και κάντε για τον εαυτό σας νέα καρδιά και νέο πνεύμα· γιατί να πεθάνετε, οίκος Ισραήλ;” (Ιεζεκιήλ 18:31).

Η Αγία Γραφή δεν διδάσκει πουθενά ότι η οργή του Θεού είναι ένας τρόπος ανταπόδοσης ή εκδίκησης εκείνων που Τον έχουν δυσареστήσει. Η ιδέα ότι ο Θεός θα βασανίζει τους ανθρώπους αιώνια ως τιμωρία για μια ζωή κακής συμπεριφοράς ή επειδή κάποιος Τον απέρριψε ή Τον πρόσβαλλε, είναι εντελώς αντίθετη με τον χαρακτήρα Του. Παρόλο που είναι αλήθεια ότι η Αγία Γραφή χρησιμοποιεί λέξεις όπως τιμωρία, εκδίκηση και ανταπόδοση, μια προσεκτική μελέτη δείχνει ότι αυτές οι λέξεις αποτελούν απλά μια προσπάθεια να περιγραφεί στην ανθρώπινη γλώσσα το ‘παράδοξο’ που συμβαίνει, που έρχεται ενάντια στον χαρακτήρα Του, όταν αναγκάζεται να εξαλείψει την αμαρτία και τους αμαρτωλούς.

“... Ο Κύριος ο Θεός σου, αυτός είναι ο Θεός, ο πιστός Θεός, που φυλάττει τη διαθήκη και το έλεος σ’ εκείνους που τον αγαπούν και τηρούν τις εντολές του, σε 1.000 γενεές· και που ανταποδίδει ενάντια στο πρόσωπό τους σ’ εκείνους που τον μισούν για να τους εξολοθρεύσει” (Δευτερονόμιο 7:9,10). Ο Θεός θα “εξολοθρεύσει... εκείνους που τον μισούν”, επειδή δεν θα

⁸ Βλ. επίσης Δευτερονόμιο 9:8, 29:23, Β’ Χρονικών 19:2, Ναούμ 1, Σοφονίας 1:14-18, Ιωάννην 3:36, Ρωμαίους 1:18, 2:5-10,12, 4:15, 5:9, Εφεσίους 5:5,6, Κολοσσαείς 3:5,6.

⁹ Βλ. επίσης Έξοδος 32:10, Λευιτικό 10:6, Αριθμοί 1:53, 16:46, 18:5, Β’ Χρονικών 30:8, Ιώβ 42:7,8, Ψαλμοί 2:12, 106:23,40.

μπορούσαν να ήταν ευτυχισμένοι ζώντας αιώνια σε ένα σύμπαν χωρίς αμαρτία και ουσιαστικά θα αμαύρωναν το αναμάρτητο σύμπαν με την επιμονή τους στην αμαρτία. Για αυτό το λόγο ο απόστολος Παύλος δηλώνει: “Είναι δίκαιο μπροστά στον Θεό να ανταποδώσει θλίψη σε όσους σας θλίβουν· σε σας, όμως, που θλίβεστε, άνεση μαζί μας, όταν ο Κύριος Ιησούς αποκαλυφθεί από τον ουρανό μαζί με τους αγγέλους της δύναμής του, μέσα σε φλόγα φωτιάς, κάνοντας εκδίκηση σ’ αυτούς που δεν γνωρίζουν τον Θεό, και σ’ αυτούς που δεν υπακούν στο ευαγγέλιο του Χριστού· οι οποίοι θα τιμωρηθούν με αιώνιο όλεθρο από το πρόσωπο του Κυρίου, και από τη δόξα της δύναμής του” (Β’ Θεσσαλονικείς 1:6-9). Η φράση “αιώνιος όλεθρος” δεν σημαίνει αιώνιο βασανιστήριο, αλλά καταστροφή με αιώνια αποτέλεσμα. Ο Ιερεμίας αναφέρεται σε αυτή την έννοια με τα εξής λόγια: “Ο Κύριος ο Θεός των ανταποδόσεων θα κάνει ανταπόδοση οπωσδήποτε... και θα κοιμηθούν αιώνιο ύπνο, και δεν θα ξυπνήσουν, λέει ο Βασιλιάς, που το όνομά Του είναι ο Κύριος των δυνάμεων” (Ιερεμίας 51:56,57). Βλ. ενότητα 20:11-15 *Η κρίση του λευκού θρόνου*, για περισσότερες λεπτομέρειες.

Οι επτά τελευταίες πληγές που αναγγέλλονται στο κεφάλαιο 15 και **“πραγματοποιείται ο θυμός του Θεού”**, ξεκινούν μόνο όταν ολοκληρωθεί η διάδοση του ευαγγελίου σε ολόκληρο τον κόσμο (Ματθαίον 24:14) και όλοι είχαν την ευκαιρία να μετανοήσουν. Εκείνοι που τελικά θα καταστραφούν από την οργή του Θεού θα έχουν απορρίψει πεισματικά την προσφορά της χάρις Του. Ο θυμός του Θεού θα έρθει, όχι για να τους φέρει σε μετάνοια, αλλά για να προστατεύσει τα παιδιά του Θεού που απειλούνται με θάνατο από τους αμετανόητους.

15:2-4 Η ΩΔΗ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

“Και είδα σαν μια γυάλινη θάλασσα αναμιγμένη με φωτιά· κι εκείνους που νίκησαν ενάντια στο θηρίο κι ενάντια στην εικόνα του, κι ενάντια στο χάραγμά του και ενάντια στον αριθμό τους ονόματός του, να στέκονται επάνω στη γυάλινη θάλασσα, έχοντας κιθάρες του Θεού· και έψαλλαν την ωδή του Μωυσή, του δούλου του Θεού, και την ωδή του Αρνίου, λέγοντας: Μεγάλα και θαυμαστά τα έργα σου, Κύριε, Θεέ, Παντοκράτορα· δίκαιοι και αληθινοί οι δρόμοι σου, βασιλιά των αγίων. Ποιος δεν θα σε φοβηθεί, Κύριε, και δεν θα δοξάσει το όνομά σου; Επειδή, είσαι ο μόνος όσιος· αφού, όλα τα έθνη θα ’ρθουν και θα προσκυνήσουν μπροστά σου· επειδή, οι κρίσεις σου έγιναν φανερές” Αποκάλυψη 15:2-4.

Οι πιστοί που αντιμετώπισαν το διάταγμα θανατικής ποινής σχετικά με το χάραγμα του θηρίου, παρουσιάζονται να είναι μπροστά στο θρόνο του Θεού **“επάνω στη γυάλινη θάλασσα”**, ακριβώς πριν το ξέσπασμα των επτά τελευταίων πληγών. Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουν αρπαχθεί στον ουρανό και παρακολουθούν τη μεγάλη θλίψη¹⁰ από μια θέση ασφαλείας. Όπως και στην Αποκάλυψη 7:14, η χρήση της μετοχής ενεστώτα ενεργητικής φωνής: **“εκείνους που νίκησαν ενάντια του θηρίου”** (αρχαίο κείμενο *“Και τους νικώντας εκ του θηρίου”*), υποδηλώνει ότι βρίσκονται στη διαδικασία της νίκης ενάντια του θηρίου (βλ. ενότητα 7: *Στον Ουρανό και στη Γη*). Μέσω όμως της πίστης τους βρίσκονται ήδη μπροστά στο θρόνο καθώς οι πληγές πέφτουν γύρω τους. Αν και φαίνεται ότι η ζωή τους βρίσκεται σε μεγάλο κίνδυνο, η προσοχή τους είναι απολύτως στραμμένη προς τον Θεό αντί για τον εαυτό τους, λέγοντας: **“Μεγάλα και θαυμαστά τα έργα σου, Κύριε, Θεέ, Παντοκράτορα· δίκαιοι και αληθινοί οι δρόμοι σου, βασιλιά των αγίων. Ποιος δεν θα σε φοβηθεί, Κύριε, και δεν θα δοξάσει το όνομά σου; Επειδή, είσαι ο μόνος όσιος”** (Αποκάλυψη 15:3,4).

“Έψαλλαν την ωδή του Μωυσή... και την ωδή του Αρνίου”. Ο Μωυσής απελευθέρωσε το λαό Ισραήλ από τη σκλαβιά της Αιγύπτου με τις δέκα πληγές, που είναι παρόμοιες με τις επτά

¹⁰ Δανιήλ 12:1, Ματθαίον 24:21

τελευταίες πληγές¹¹ και όπως θα συμβεί και με τα παιδιά του Θεού στο τέλος του κόσμου, ο λαός Ισραήλ καταδιώχθηκε από έναν στρατό που ήθελε να τους καταστρέψει. Ο Θεός όμως υπερασπίστηκε το λαό Του στην Ερυθρά Θάλασσα, όπως ακριβώς θα υπερασπιστεί τα παιδιά Του στη Μάχη του Αρμαγεδδώνα (βλ. ενότητα 16:16 *Η Μάχη του Αρμαγεδδώνα*). Όταν οι Ισραηλίτες είχαν περάσει με ασφάλεια τη θάλασσα, ο Μωυσής τους οδήγησε σε μια ωδή νίκης που καταγράφεται στην Έξοδο 15:1-21. Ήταν μια ωδή δοξολογίας για τη μεγαλοσύνη και την τελειότητα του Θεού: “Ας ψάλλω στον Κύριο· επειδή, δοξάστηκε με δόξα... Ο κύριος είναι δυνατός πολεμιστής· Έριξε τις άμαξες του Φαραώ και το στράτευμά του στη θάλασσα... Το δεξί σου χέρι, Κύριε, δοξάστηκε σε δύναμη· το δεξί σου χέρι, Κύριε, σύντριψε τον εχθρό. Και με το μέγεθος της υπεροχής σου εξολόθρευες τους ενάντιους σε σένα.. Ποιος είναι όμοιός σου, Κύριε, ανάμεσα στους θεούς; Ποιος είναι όμοιός σου, ένδοξος σε αγιότητα, θαυμαστός σε ύμνους, που ενεργεί τεράστια;...”

Η “**ωδή του Αρνίου**” που ψέλνεται μαζί με την ωδή του Μωυσή πιθανόν αναφέρεται στις ωδές που καταγράφονται στην Αποκάλυψη 5:9-13: “Και ψάλλουν μια καινούργια ωδή, λέγοντας: «Άξιος είσαι... επειδή σφάχτηκες και μας αγόρασες στον Θεό με το αίμα σου, από κάθε φυλή και γλώσσα και λαό και έθνος· και μας έκανες βασιλιάδες και ιερείς στον Θεό μας... Το σφαγμένο Αρνίο είναι άξιο να πάρει τη δύναμη και πλούτο και σοφία και ισχύ και τιμή και δόξα και ευλογία”. Η “**ωδή του Μωυσή... και η ωδή του Αρνίου**” αποτελούν έξοχα παραδείγματα λατρείας, ένα από τα πιο σημαντικά θέματα του βιβλίου της Αποκάλυψης.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΨΕΥΤΙΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ;

Η καρδιά της Αποκάλυψης που βρίσκεται στα κεφάλαια 13 και 14, δείχνει ότι η λατρεία αποτελεί το κυρίαρχο θέμα της Μεγάλης Διαμάχης. Στο “στρατόπεδο του διαβόλου” υπάρχει η ψεύτικη, βλάσφημη λατρεία - “Θαύμασε ολόκληρη η γη... Και προσκύνησαν τον δράκοντα, που έδωσε εξουσία στο θηρίο, και προσκύνησαν το θηρίο”. “Και ενεργούσε (το θηρίο από τη γη)... και έκανε τη γη κι εκείνους που κατοικούν σ’ αυτή να προσκυνήσουν το πρώτο θηρίο, του οποίου η θανατηφόρα πληγή θεραπεύθηκε... Και του δόθηκε η ικανότητα να δώσει πνεύμα στη εικόνα του θηρίου... και να κάνει, όσοι δεν προσκυνήσουν την εικόνα του θηρίου να θανατωθούν” (Αποκάλυψη 13:3,4,12,15). Παράλληλα, στο “στρατόπεδο του Θεού”, οι 144,000 απεικονίζονται να λατρεύουν “μπροστά στον θρόνο” και να μεταδίδουν τα “Μηνύματα των Τριών Αγγέλων” που ξεκινούν με την προσταγή: “Φοβηθείτε τον Θεό, και δώστε δόξα σ’ αυτόν... και προσκυνήστε αυτόν, ο οποίος δημιούργησε τον ουρανό και τη γη...” (Αποκάλυψη 14:7). Συμπεριλαμβάνουν επίσης την τρομερή προειδοποίηση: “Όποιος προσκυνάει το θηρίο και την εικόνα του... θα πιει κι αυτός από το κρασί του θυμού του Θεού” (Αποκάλυψη 14:9,10). Συνεπώς, το θέμα της αληθινής και της ψεύτικης λατρείας είναι κυριολεκτικά ένα θέμα ζωής και θανάτου.

Το θηρίο από τη γη θα ανεγείρει “μια εικόνα στο θηρίο” και θα αναγκάσει όλους τους ανθρώπους να την προσκυνήσουν. Αυτό μας θυμίζει την “εικόνα” (άγαλμα) που ανέγειρε ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ στη Βαβυλώνα και μια ανασκόπηση αυτής της ιστορίας μας βοηθά να αποσαφηνίσουμε κάποια στοιχεία της ψεύτικης λατρείας.

Η νέα θρησκεία του Ναβουχοδονόσορ απαιτούσε τη λατρεία ενός δημιουργημένου θεού αντί για τον Δημιουργό Θεό. “Ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ έκανε μια χρυσή εικόνα” (Δανιήλ 3:1). Οι Δέκα Εντολές απαγορεύουν ρητά τη λατρεία οποιουδήποτε δημιουργήματος. Η πρώτη εντολή “Μην έχεις άλλους θεούς εκτός από Μένα” (Έξοδος 20:3) απαγορεύει τη λατρεία οποιουδήποτε “θεού” που δημιουργήθηκε από τον αληθινό Θεό, συμπεριλαμβανομένων του ήλιου ή άλλων

---

¹¹ Οι πληγές στην Αίγυπτο και οι επτά τελευταίες πληγές αναφέρουν το νερό που μετατράπηκε σε αίμα, έλκη και βατράχια.

ουράνιων σωμάτων, ζώων, φυτών, νερού, γεωγραφικών τόπων ή άλλων υπάρξεων όπως οι άγγελοι και οι άνθρωποι. Η δεύτερη εντολή “Μην κάνεις για τον εαυτό σου είδωλο μήτε ομοίωμα κάποιου, από όσα είναι στον ουρανό επάνω ή όσα είναι στη γη κάτω ή όσα είναι στα νερά κάτω από τη γη” μην τα προσκυνήσεις μήτε να τα λατρεύσεις” (Εξοδος 20:4,5) απαγορεύει τη λατρεία οποιουδήποτε δημιουργήματος ανθρώπου, είτε απευθύνεται προς το αντικείμενο είτε προς κάτι ή κάποιον που συμβολίζει αυτό το αντικείμενο.¹²

Η εικόνα του Ναβουχοδονόσορ ήταν μια μορφή επανάστασης εναντίον του Θεού. Ο Θεός του είχε αποκαλύψει σε όνειρο μια εικόνα από τέσσερα μέταλλα που παρουσίαζε ότι θα υπάρξει μια διαδοχή αυτοκρατοριών και που τελικά θα καταστραφούν από τον αληθινό Θεό του ουρανού. Ο Ναβουχοδονόσορ αρνούμενος να δεχθεί το γεγονός ότι η βασιλεία του κάποια στιγμή θα φτάσει στο τέλος της, δημιούργησε μια εικόνα εξ’ ολοκλήρου από χρυσάφι. Δεν έκανε καμία αναφορά στον αληθινό Θεό, αν και νωρίτερα είχε παραδεχθεί ότι ο Θεός είναι “Θεός θεών, και Κύριος των βασιλιάδων” (Δανιήλ 2:47). Επομένως, το δεύτερο στοιχείο της ψεύτικης λατρείας είναι η ανυπακοή προς τον Θεό και προς το Λόγο Του.¹³

Οι εξέχοντες κυβερνήτες που κλήθηκαν να λατρέψουν την εικόνα δεν είχαν καμία προσωπική σχέση με τον θεό/εικόνα. “Και ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας έστειλε να συγκεντρώσει τους σατράπες, τους διοικητές, και τους τοπάρχες, τους κριτές, τους θησαυροφύλακες, τους συμβούλους, τους νομοδιδάσκालους, και όλους τους άρχοντες των επαρχιών, για να έρθουν στα εγκαίνια της εικόνας, που είχε στήσει ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας” (Δανιήλ 3:2). Αυτή ήταν η πρώτη φορά που αντίκριζαν το θεό, παρόλα αυτά όμως προσκύνησαν και λάτρεψαν την εικόνα στη διάρκεια της τελετής. Αυτό αποτελεί το τρίτο στοιχείο της ψεύτικης λατρείας: δεν βασιζείται σε μια προσωπική σχέση με τον Θεό, που περιλαμβάνει καθημερινή προσευχή, μελέτη της Αγίας Γραφής και συναναστροφή με άλλους πιστούς. Αντιθέτως, βασιζείται στην εμπειρία της λατρείας ή στην ίδια την τελετή.¹⁴

Ένα τέταρτο χαρακτηριστικό στοιχείο της ψεύτικης λατρείας είναι ότι η μουσική ή άλλου είδους θέαμα χρησιμοποιείται για να δημιουργήσει μια συναισθηματική ατμόσφαιρα και εμπειρία. “Και ένας κήρυκας βοούσε μεγαλόφωνα: Κατά την ώρα που θα ακούσετε τον ήχο της σάλπιγγας, της σύριγγας, της κιθάρας, της σαμβύκης, του ψαλτηρίου, της συμφωνίας, και κάθε είδους μουσικής, αφού πέσετε, προσκυνήστε τη χρυσή εικόνα, που έχει στήσει ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας” (Δανιήλ 3:4,5). Συναισθήματα σεβασμού, ευγνωμοσύνης και αγάπης, που θα έπρεπε να είναι απόρροια της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος, προκαλούνται από τη μουσική και τα θεάματα.¹⁵

Ένα πέμπτο χαρακτηριστικό στοιχείο της ψεύτικης λατρείας είναι η έλλειψη διδασκαλίας. Η αληθινή λατρεία του λαού Ισραήλ περιελάμβανε διδασκαλίες για τον Θεό και το σχέδιο της σωτηρίας μέσα από τις θυσίες και τα σύμβολα του αγιαστηρίου που προεικόνιζαν τη θυσία του Χριστού. Στην τελετή αφιέρωσης της εικόνας του Ναβουχοδονόσορ δεν υπήρχε καμία διδασκαλία για τον καινούργιο θεό, τον χαρακτήρα του, τις πράξεις του ή τα σχέδια του για την

¹² Ο Παύλος το τονίζει αυτό στην προς Ρωμαίους 1. “Επειδή, οργή του Θεού αποκαλύπτεται από τον ουρανό επάνω σε κάθε ασέβεια και αδικία ανθρώπων, που κατακρατούν την αλήθεια με μέσα αδικίας... Επειδή, ενώ γνώρισαν τον Θεό, δεν τον δόξασαν ως Θεό... και απέδωσαν σεβασμό και λάτρευσαν την κτίση, παρά εκείνον που την έκτισε” (Ρωμαίους 1:18-25)

¹³ Η επαναστατική λατρεία είναι η βασική επιθυμία του Σατανά. Ήταν πρόθυμος να χάσει ολόκληρο τον κόσμο αν ο Χριστός γονάτιζε και τον προσκυνούσε: “αν προσκυνήσεις μπροστά μου, όλα θα είναι δικά σου” (Λουκάν 4:5-8).

¹⁴ Η αιώνια ζωή βασιζείται σε μια προσωπική σχέση με τον Χριστό: “Κι αυτή είναι η αιώνια ζωή, το να γνωρίζουν εσένα τον μόνον αληθινό Θεό, και εκείνον τον οποίο απέστειλες, τον Ιησού Χριστό” (Ιωάννην 17:3). Στην κρίση πολλοί που ισχυρίζονταν ότι έχουν πληρωθεί με τη δύναμη του Θεού, θα απορριφθούν επειδή δεν γνώριζαν τον Θεό. (Ματθαίον 7:22,23).

¹⁵ Αυτό το είδος συναισθηματικής λατρείας ήταν χαρακτηριστικό της λατρείας του χρυσού μόσχου (Εξοδος 31:1-6, 17-19) και των ιερέων του Βάαλ (Α΄ Βασιλέων 18:26-29).

ανθρωπότητα, η μόνη απαίτηση ήταν η λατρεία των ανθρώπων. Η αληθινή χριστιανική λατρεία περιλαμβάνει διδασκαλία και αποκάλυψη που εποικοδομεί τους πιστούς. “Όταν συνέρχεστε, κάθε ένας από σας έχει ψαλμόν, έχει διδασκαλία, έχει γλώσσα, έχει αποκάλυψη, έχει ερμηνεία’ όλα ας γίνονται για οικοδομή” (Α΄ Κορινθίους 14:26). Τα κηρύγματα του Πέτρου και του Παύλου αναγνωρίζουν την απελπιστική αμαρτωλή φύση του ανθρώπου, την προσφορά σωτηρίας μέσω της ζωής, της θυσίας, της ανάστασης και της μεσιτείας του Χριστού και την ανάγκη του αγιασμού μέσω της πίστης. Η ψεύτικη λατρεία αποφεύγει κάθε αναφορά στην αμαρτία και τη μετάνοια και ακόμα και αν εστιάζεται στο σταυρό του Χριστού, είναι μια γενική ή συναισθηματική επίκληση που δεν αγγίζει τις προσφιλείς αμαρτίες των “ακροατών”.

Ένα τελευταίο χαρακτηριστικό της ψεύτικης λατρείας, είναι η χρήση απειλών. “Και όποιος δεν πέσει και προσκυνήσει, την ίδια ώρα θα ριχτεί μέσα στο καμίνι της φωτιάς που καίει” (Δανιήλ 3:6). Μεγάλο μέρος της σημερινής λατρείας περιέχει μία υποβόσκουσα απειλή ότι ο Θεός θα ρίξει όσους δεν τον ευαρεστούν στην αιώνια φωτιά της κόλασης. Κήρυκες, απεικονίζουν με έντονο τρόπο τις τρομακτικές δοκιμασίες του έσχατου καιρού, που υποτίθεται ότι μπορούν να αποφύγουν όντας έτοιμοι για την ‘αρπαγή’ τώρα, στο παρόν. Και φυσικά το θανατικό διάταγμα θα είναι το κύριο γνώρισμα της ψεύτικης λατρείας της εικόνας του θηρίου.

Εν ολίγοις, η ψεύτικη λατρεία στρέφεται προς τα δημιουργήματα παρά προς τον Δημιουργό, επιτρέπει ή συμπεριλαμβάνει την ανυπακοή προς το Λόγο του Θεού, δεν απαιτεί μια στενή προσωπική σχέση με τον Θεό, είναι πρωτίστως μια συναισθηματική εμπειρία που ενισχύεται από τη μουσική και το θέαμα, αποφεύγει το θέμα της προσωπικής αμαρτίας και περιέχει μια φανερή ή υποβόσκουσα απειλή τιμωρίας ή θανάτου για όσους δεν λατρεύουν με τον προβλεπόμενο τρόπο. Δυστυχώς, δεν είναι μόνο οι παγανιστές που προσφέρουν ψεύτικη λατρεία, αυτά τα χαρακτηριστικά μπορεί να φτάσουν στο σημείο να κυριαρχήσουν και στη ‘χριστιανική’ λατρεία.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΙΝΗ ΛΑΤΡΕΙΑ;

Η αληθινή λατρεία, όπως αυτή των 144.000 στην Αποκάλυψη 14 και 15, είναι ακριβώς το αντίθετο της ψεύτικης λατρείας της Βαβυλώνας. Κατ’ αρχήν, η αληθινή λατρεία απευθύνεται αποκλειστικά προς τον Θεό Πατέρα, τον Υιό και το Άγιο Πνεύμα. Παρόλο που αυτό θεωρητικά θα έπρεπε να είναι αυτονόητο και να μη χρειάζεται αναφορά, στην πραγματικότητα είναι πολύ εύκολο η λατρεία ενός δημιουργήματος να διεισδύσει στη λατρεία που προορίζεται για τον Θεό. Το βλέπουμε να συμβαίνει στη λατρεία που απευθύνεται σε ανθρώπους που φαίνεται να έχουν πληρωθεί με το Άγιο Πνεύμα και τη δύναμη του Θεού, που είτε βρίσκονται εν ζωή και κάνουν θαύματα και θεραπείες, είτε είναι άγιοι άνθρωποι (οι Άγιοι) που έχουν πεθάνει και δήθεν έχουν περάσει σε μια ανώτερη σφαίρα όπου μπορούν να απαντήσουν στα αιτήματα και στις προσευχές μας. Ένα άλλο παράδειγμα λατρείας ενός δημιουργήματος έχουμε όταν προσφέρουμε τιμή και λατρεία σε σύμβολα ή έργα τέχνης που απεικονίζουν τον Θεό· το αντικείμενο μπορεί να μετατραπεί στο μυαλό του λατρευτή από ένα απλό σύμβολο σε ένα αντικείμενο που έχει δύναμη θεραπείας ή προσφέρει άλλα οφέλη. Τέτοιου είδους λατρεία παρατηρείται στα πλήθη που συρρέουν σε ναούς όπου βρίσκεται ένα συγκεκριμένο έργο τέχνης ή λείψανο με υποτιθέμενη θαυματουργική δύναμη. Η αληθινή λατρεία όμως δεν στρέφει την προσοχή του πιστού σε μια απεικόνιση του Θεού ή ενός μεγάλου ανθρώπου του Θεού - εστιάζεται αποκλειστικά στον Θεό.

Η αληθινή λατρεία βασίζεται στην πίστη και στην υπακοή προς τον Θεό - “Εδώ είναι η υπομονή των αγίων (των πιστών)· εδώ είναι εκείνοι που φυλάττουν τις εντολές του Θεού και την πίστη του Ιησού” (Αποκάλυψη 14:12). Παρόλο που οι αληθινοί πιστοί μπορεί να σκοντάψουν και να πέσουν, δεν συνεχίζουν να υποθάλπουν στην καρδιά τους αμαρτίες που έχουν αναγνωρίσει. “Εκείνος που λέει ότι: Τον (Χριστό) γνώρισα, και δεν τηρεί τις εντολές Του, είναι ψεύτης, και μέσα σ’ αυτόν η αλήθεια δεν υπάρχει” (Α΄ Ιωάννου 2:4). Αυτό δεν σημαίνει ότι ο αμαρτωλός πρέπει να αποφύγει τον Θεό μέχρι να διορθώσει το πρόβλημά του. Αντιθέτως πρέπει να πλησιάσουμε τον

Θεό ειδικά όταν έχουμε αμαρτήσει· όχι για να συγκαλύψουμε την αμαρτία μας με μια συγκινητική εμπειρία λατρείας, αλλά για να λάβουμε συγχώρηση, να καθαριστούμε και να λάβουμε δύναμη να νικήσουμε τους πειρασμούς. Εκτός όμως από τις προσωπικές αμαρτίες πρέπει να είμαστε βέβαιοι ότι η λατρεία μας δεν εμπεριέχει θεσμοθετημένη αμαρτία που είναι ριζωμένη στην εκκλησία μας. Στο κεφάλαιο 13 είδαμε ότι ένα βασικό θέμα ανυπακοής στον έσχατο καιρό είναι η αντικατάσταση της ημέρας του Σαββάτου με μια ψεύτικη ημέρα λατρείας. Έχουμε επίσης ήδη εξετάσει την ειδωλολατρία που αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό αρκετών Χριστιανικών δογμάτων.

Η αληθινή λατρεία πηγάζει από μια οικεία σχέση με τον Θεό - “Αυτοί είναι εκείνοι που ακολουθούν το Αρνίο, όπου και αν πάει” (Αποκάλυψη 14:4). Οι αληθινοί πιστοί δεν αγνοούν τον Θεό όλη την εβδομάδα και μετά πηγαίνουν στην εκκλησία για να ανανεώνουν τον θρησκευτικό ενθουσιασμό τους. Όπως λέει ο ψαλμωδός, “Θα ευλογώ τον Κύριο σε κάθε στιγμή· η αίνεσή Του θα είναι πάντοτε στο στόμα μου” (Ψαλμοί 34:1). Η λατρεία στην Εκκλησία δεν αντικαθιστά την προσωπική λατρεία· ούτε η προσωπική λατρεία αντικαθιστά την ανάγκη για λατρεία και συναδέλφωση με το σώμα του Χριστού.

Από τα παραδείγματα στην Αποκάλυψη βλέπουμε ότι η μουσική αποτελεί σημαντικό μέρος της αληθινής λατρείας. Οι πιστοί στην γυάλινη θάλασσα **“ψάλλουν την ωδή του Μωυσή... και την ωδή του Αρνίου”**, ωδές λατρείας και δοξολογίας βρίσκονται διάσπαρτες στους Ψαλμούς και στο βιβλίο της Αποκάλυψης. Η αληθινή λατρεία δεν χαρακτηρίζεται από κουραστική, ξεπερασμένη μουσική, αλλά είναι ζωντανή και αγγίζει τα συναισθήματα (“Και έψαλλαν σαν μια καινούργια ωδή μπροστά στο θρόνο” Αποκάλυψη 14:3). Από την άλλη, η μουσική στη λατρεία δεν μπορεί να είναι μια θορυβώδης κακοφωνία που βασιζείται σε ισχυρή έντασης μουσικά όργανα και χρησιμοποιεί τον ρυθμό για να διεγείρει τις αισθήσεις τεχνικά και να προκαλέσει συναισθήματα – αυτό ήταν χαρακτηριστικό της ψεύτικης λατρείας στη Βαβυλώνα με τον ήχο “της σάλπιγγας, της σύριγγας, της κιθάρας, της σαμβύκης, του ψαλτηρίου, της συμφωνίας, και κάθε είδους μουσικής” (Δανιήλ 3:5).

Η αληθινή λατρεία χαρακτηρίζεται από μια ξεκάθαρη διδασκαλία της Αγίας Γραφής με κέντρο της τη θυσία του Χριστού που παίρνει τη θέση του ένοχου αμαρτωλού. Το κακό και η διάχυτη φύση του κακού εκτίθενται και βρίσκονται σε αντίθεση με την αγιότητα του Θεού. Ο Λόγος του Θεού κηρύττεται και διδάσκεται και ως συνέπεια έρχονται στο φως γνωστές αμαρτίες και η καρδιά του αμαρτωλού σπαράζει και έρχεται σε μετάνοια και καλύπτεται με το αίμα του Χριστού που την καθαρίζει. Η αληθινή λατρεία ενθαρρύνει τους πιστούς να πλύνουν “...τις στολές τους, και (να) τις λεύκαν(ουν) στο αίμα του Αρνίου” (Αποκάλυψη 7:14).

Τέλος, ο Θεός δεν χρησιμοποιεί απειλές για να αναγκάσει κάποιον να Τον προσκυνήσει. Αντί να απειλεί, προειδοποιεί για τις συνέπειες της λατρείας ψεύτικων θεών και απευθύνει έκκληση προς όλους να προσκυνήσουν “αυτόν που δημιούργησε τον ουρανό και τη γη και τη θάλασσα και τις πηγές των νερών” (Αποκάλυψη 14:7).¹⁶

Κάποια κοινά χαρακτηριστικά λατρείας που παρατηρούνται σε αρκετές εκκλησίες δεν συνάδουν στην πραγματικότητα με την αληθινή λατρεία. Όπως ήδη αναφέραμε η αληθινή λατρεία δεν έχει σχέση με κανενός είδους προσκύνηση ανθρώπου, δημιουργήματος ή αντικείμενου, παρά μόνο του Θεού. Ο Ιωάννης συγκλονισμένος από τα οράματα που του παρουσίαζε ο άγγελος “έπεσε μπροστά στα πόδια του (του αγγέλου που του έδειξε τα οράματα), για να τον προσκυνήσει· και του είπε (ο άγγελος): “Πρόσεχε, μη το κάνεις αυτό· εγώ είμαι σύνδουλός σου, και των αδελφών σου, που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού· τον Θεό προσκύνησε”

¹⁶ Είναι αλήθεια ότι η Αποκάλυψη 14:9-11 δίνει μια αυστηρή προειδοποίηση προς όσους συμμετέχουν σε ψεύτικη λατρεία, δεν υπάρχουν όμως απειλές για εκείνους που συμμετέχουν στην αληθινή λατρεία. Αυτό φανερώνει τη διαφορά μεταξύ της απειλής και της εξαναγκαστικής υπακοής, και των προειδοποιήσεων των αναπόφευκτων συνεπειών.

(Αποκάλυψη 19:10).¹⁷ Ο απόστολος Πέτρος (που σύμφωνα με τη δογματική της Καθολικής Εκκλησίας ήταν ο πρώτος πάπας) αρνήθηκε να τον προσκυνήσει ο Κορνήλιος: “Καθώς ο Πέτρος μπήκε μέσα, ερχόμενος ο Κορνήλιος σε συνάντησή του, έπεσε στα πόδια του, και προσκύνησε. Ο Πέτρος, όμως, τον σήκωσε, λέγοντας: Σήκω επάνω και εγώ ο ίδιος άνθρωπος είμαι” (Πράξεις 10:25,26).¹⁸

Παρόλο που αρκετοί μεγάλοι άνθρωποι πίστης, που τώρα λατρεύονται ως άγιοι είχαν πεθάνει πριν τη συγγραφή της Αγίας Γραφής,¹⁹ δεν υπάρχει καμία αναφορά στην Καινή Διαθήκη λατρείας ή προσευχής ενός ανθρώπου προς έναν ‘άγιο’. Ο Ααρών στην έρημο έφτιαξε ένα χρυσό μοσχάρι που υποτίθεται ότι απεικόνιζε τον άορατο Θεό,²⁰ ο Θεός όμως απέρριψε αυτή την προσπάθεια απεικόνισής Του σε κάποιο αντικείμενο λατρείας (Έξοδος 32). Ουσιαστικά, η δεύτερη εντολή είναι πολύ ξεκάθαρη: “Μην κάνεις για τον εαυτό σου είδωλο μήτε ομοίωμα κάποιου, από όσα είναι στον ουρανό επάνω ή όσα είναι στη γη κάτω ή όσα είναι στα νερά κάτω από τη γη· μην τα προσκυνήσεις μήτε να τα λατρεύσεις” (Έξοδος 20:4,5). Η προσκύνηση αγίων, λειψάνων και εικόνων, δεν αποτελεί μέρος της αληθινής λατρείας.

Το να επικεντρωνόμαστε σε κάποιον άλλο εκτός από τον Θεό μπορεί επίσης να γίνει το βασικό θέμα προσευχών και ύμνων. Για παράδειγμα, το “Χαίρε, Μαρία”, μια από τις πιο συνηθισμένες προσευχές της Καθολικής Εκκλησίας, αναφέρει τα εξής λόγια: “Χαίρε, Μαρία, γεμάτη χάρη, ευλογημένη εσύ ανάμεσα στις γυναίκες, και ευλογημένος ο καρπός της κοιλιάς σου, ο Ιησούς. Άγια Μαρία, Θεοτόκε, προσευχήσου για μας που είμαστε αμαρτωλοί και τώρα και στην ώρα του θανάτου μας, Αμήν”. Αυτή η προσευχή επαναλαμβάνεται ξανά και ξανά από πιστούς που επιθυμούν μια εμπειρία λατρείας ή προσφορά μετάνοιας για τις αμαρτίες τους. Όμως, σχεδόν στο σύνολο της η προσευχή επικεντρώνεται στη “Θεοτόκο” και σε “μας που είμαστε αμαρτωλοί”, παρά στον Θεό. Οι επαναλήψεις της προσευχής αυτής καθ’ εαυτής επικεντρώνονται στο εγώ, στην αμαρτία μου και στην ανάγκη μου για έλεος, και ουσιαστικά απορρίπτεται το γεγονός ότι το έλεος έχει ήδη δοθεί στο σταυρό και μας παρέχεται αμέσως μόλις το ζητήσουμε και όχι μετά από εκατοντάδες ή χιλιάδες επαναλήψεις.²¹

Η αληθινή λατρεία δεν είναι μια ώρα κοινωνικής συναναστροφής όπου οι ‘πιστοί’ επικεντρώνονται ο ένας στον άλλον. Παρόλο που πρέπει να υπάρχει χρόνος για κοινωνικές συναναστροφές μεταξύ των πιστών, δεν θα πρέπει να παίρνει τη θέση της λατρείας που επικεντρώνεται προς τον Θεό. Ακόμη λατρεία που είναι τόσο βαρετή και προβλεπόμενη ώστε οι “θεατές” να περνούν την ώρα κουτσομπολεύοντας, δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λατρεία.

¹⁷ Αυτό έρχεται σε άμεση αντίθεση με τις πρακτικές της Καθολικής και της Ορθόδοξης εκκλησίας όπου οι πιστοί γονατίζουν μπροστά σε αγάλματα ή εικόνες αγίων που θεωρείται ότι είναι άγγελοι στον ουρανό που περιμένουν να μεσιτεύσουν υπέρ μας. Αυτό το θέμα της μη προσκύνησης αγγέλων είναι τόσο σημαντικό που επαναλαμβάνεται στην Αποκάλυψη 22:8, 9.

¹⁸ Ο απόστολος Παύλος επίσης αρνήθηκε την προσκύνηση. Βλ. Πράξεις 14:8-18.

¹⁹ Για παράδειγμα στις Ορθόδοξες και Καθολικές εκκλησίες ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, ο Ιάκωβος και ο Στέφανος, θεωρούνται άγιοι, στην Καινή Διαθήκη όμως που γράφτηκε μετά το θάνατό τους δεν υπάρχει καμία αναφορά ανθρώπου να απευθύνει τις προσευχές του, τα αιτήματά του ή τη λατρεία του προς εκείνους.

²⁰ Ο Ααρών έφτιαξε το μοσχάρι και δεν διακήρυξε μία γιορτή για έναν καινούργιο Θεό, αλλά “διακήρυξε, λέγοντας: Αύριο είναι γιορτή στον Κύριο” (Έξοδος 32:5).

²¹ Η επανάληψη του “Κύριε Ελέησον” μπορεί να θεωρηθεί παράβαση της τρίτης εντολής (“Μη πάρεις το όνομα του Κυρίου του Θεού σου μάταια” Έξοδος 20:7) επειδή αυτή καθ’ εαυτή η επανάληψη δείχνει έλλειψη πίστης στον Θεό ώστε να εκπληρώσει τα αιτήματά μας. Ο Χριστός προειδοποίησε: “Όταν προσεύχεστε, μη βαττολογήσετε, όπως οι Εθνικοί· επειδή, νομίζουν ότι με την πολυλογία τους θα εισακουστούν” (Ματθαίον 6:7).

ΛΑΤΡΕΙΑ ΟΠΩΣ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

Το βιβλίο της Αποκάλυψης δείχνει ότι η αληθινή λατρεία, που προσφέρουν οι άγγελοι και τα ουράνια όντα απευθύνεται αποκλειστικά στον Θεό με ευχαριστίες, δοξολογίες, επαίνους και αναγνώριση της άγιας φύσης και των άγιων χαρακτηριστικών Του. Για παράδειγμα, στο τέταρτο κεφάλαιο τα τέσσερα ζώα και οι 24 πρεσβύτεροι λάτρευαν, λέγοντας: “Άξιος είσαι, Κύριε, να πάρεις τη δόξα και την τιμή και τη δύναμη· επειδή, εσύ έκτισες τα πάντα και για το θέλημά σου υπάρχουν και κτίστηκαν” (Αποκάλυψη 4:11). Οποιαδήποτε αναφορά στο πλάσμα που έχει λάβει το όφελος είναι δευτερεύουσας σημασίας· η προσοχή στρέφεται σε Εκείνον που τους έσωσε - “σφάχτηκες, και μας αγόρασες στον Θεό με το αίμα σου, από κάθε φυλή και γλώσσα και λαό και έθνος· και μας έκανες βασιλιάδες και ιερείς στον Θεό μας και θα βασιλεύσουμε επάνω στη γη” (Αποκάλυψη 5:9,10). Ακόμα και όταν αναφέρουν τον ύψιστο ρόλο που έχει προετοιμάσει ο Θεός για εκείνους (βασιλείς και ιερείς!), η προσοχή τους γρήγορα στρέφεται προς τον Θεό: “Το σφαγμένο Αρνίο είναι άξιο να πάρει τη δύναμη και τον πλούτο και τη σοφία και την ισχύ και την τιμή και τη δόξα και την ευλογία” (Αποκάλυψη 5:12). Η λατρεία στον ουρανό είναι ένας συνεχής ύμνος δοξολογίας.

Μερικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Θεού που αποτελούν θέματα δοξολογίας στο βιβλίο της Αποκάλυψης είναι η αγάπη, η αγιότητα, η αξιοσύνη, η δύναμη, η κυριαρχία, η σοφία, η δόξα, η αιώνια ύπαρξη, η δημιουργικότητα, η σωτηρία, η θυσία, η δικαιοσύνη, η αλήθεια, η λαμπρότητα, η αγνότητα, η τρυφερότητα και η χάρη Του. Εκτός από αυτά υπάρχουν πολλά άλλα γνωρίσματα που αναφέρονται στους ψαλμούς και σε άλλες περικοπές της Αγίας Γραφής. Αυτά τα γνωρίσματα δεν πρέπει να αποτελούν μια λίστα, απλώς για να τα απαριθμούμε στις προσευχές μας, αλλά κάθε ένα αποτελεί θέμα συλλογισμού και δοξολογίας.

Στις προσευχές τους γενικά οι Χριστιανοί αναφέρουν πρωτίστως τις παρακλήσεις και τις ευχαριστίες τους· παρά λόγια δοξολογίας. Η δοξολογία όμως είναι ένας τύπος λατρείας που λαμβάνει χώρα συνεχώς στον ουρανό.²² Ο Σατανάς “ο άρχοντας αυτού του κόσμου” προσπαθεί με κάθε τρόπο να μας αποσπάσει την προσοχή από τη δοξολογία του Δημιουργού μας ώστε να μπορέσει να συνεχίσει να κάθεται στο θρόνο της καρδιάς μας.²³ Μέσω της δοξολογίας ο λαός του Θεού διώχνει τον σφετεριστή Σατανά από το θρόνο, για να καθίσει ο Κύριος στο θρόνο που δικαιωματικά του ανήκει: “Εσύ, μάλιστα, ο Άγιος κατοικείς ανάμεσα στις δοξολογίες του Ισραήλ” (Ψαλμοί 22:3).²⁴

Όταν πλησιάζουμε τον Θεό, για να Τον λατρέψουμε, προσδοκούμε να λάβουμε μια ευλογία. Ωστόσο, μια από τις πιο εκπληκτικές διδασκαλίες των Ψαλμών (σε πολλά εδάφια) είναι ότι όταν δοξολογούμε το Θεό είμαστε ουσιαστικά εμείς μια ευλογία για Εκείνον! Για παράδειγμα, ο ψαλμωδός ξεκινά τον Ψαλμό 104 με τα λόγια: “Ευλόγει, ω ψυχή μου, τον Κύριο!”. Μετά συνεχίζει αναφέροντας όλα τα θαυμάσια πράγματα για τον Κύριο: τη δημιουργία Του, την αγάπη Του και το ενδιαφέρον Του για τα δημιουργήματά Του, το σχέδιο εξάλειψης της αμαρτίας και ολοκληρώνει τον ψαλμό και πάλι λέγοντας: “Ευλόγει, ω ψυχή μου, τον Κύριο. Αλληλούια” (Ψαλμοί 104:35). Αν λάβουμε υπόψη ότι τα περισσότερα που λαμβάνει ο Θεός από την ανθρωπότητα είναι προσβολές, κατηγορίες, παράπονα, παρερμηνείες του χαρακτήρα Του και

²² Με την ευχαριστία περνάμε από την πόρτα του ουράνιου αγιαστηρίου, η δοξολογία όμως είναι που μας φέρνει στην παρουσία Του: “Μπείτε μέσα στις πύλες του με δοξολογία, και στις αυλές του με ύμνο” (Ψαλμοί 100:4).

²³ Ιωάννην 12:31, 14:30, 16:11

²⁴ Ο Θεός δίνει τόση μεγάλη αξία στην ελεύθερη βούληση του ανθρώπου, ώστε δεν κάθεται στον θρόνο του ανθρώπου ή της εκκλησίας χωρίς πρόσκληση. Αυτό το χαρακτηριστικό του Θεού παρουσιάζεται από τον Δαβίδ, “τον άνθρωπο κατά την καρδιά του Θεού”. Παρόλο που ήταν κεχρισμένος βασιλιάς του Ισραήλ αρνήθηκε να προσπαθήσει να εκδιώξει τον βασιλιά Σαούλ. Ακόμα και μετά τον θάνατό του δεν έλαβε τον θρόνο μέχρι που τον κάλεσε ο Ισραήλ (Β' Σαμουήλ 5:1-5). Αργότερα, όταν ο γιος του Αβεσσαλώμ διεκδίκησε τον θρόνο, ο Δαβίδ απλώς έφυγε από την πόλη και δεν επέστρεψε μέχρι που του ζήτησε ο λαός να επιστρέψει (Β' Σαμουήλ 19:9-14).

παρακλήσεις για προσωπικές χάρες, δεν μας φαίνεται παράξενο το γεγονός ότι είναι ευλογία για τον Θεό να ακούει κάποιον να λέει κάτι καλό για Εκείνον. Έτσι ακριβώς είναι η αληθινή λατρεία: η αναγνώριση της αλήθειας σχετικά με την αγάπη και την καλοσύνη του Θεού.

Ο Χριστός είπε: “Οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνήσουν τον Πατέρα με Πνεύμα και με αλήθεια· επειδή, ο Πατέρας τέτοιου είδους ζητάει να είναι εκείνοι που τον προσκυνούν. Ο Θεός είναι Πνεύμα· κι εκείνοι που τον προσκυνούν με Πνεύμα και με αλήθεια πρέπει να τον προσκυνούν” (Ιωάννην 4:23,24). Εκείνοι που δεν έχουν πληρωθεί με Άγιο Πνεύμα δεν μπορούν πραγματικά να λατρεύουν τον Θεό. Μπορούν να προσποιηθούν και με έναν συνδυασμό μουσικής, προσευχών και κηρυγμάτων μπορούν να βιώσουν μια συναισθηματική εμπειρία. Χωρίς το Άγιο Πνεύμα ωστόσο δεν είναι δυνατόν να υπάρξει αληθινή συνάντηση με τον Κύριο.²⁵

Ο Χριστός είπε ότι πρέπει να λατρεύσουμε “με Πνεύμα και με αλήθεια” και η αλήθεια για τον Θεό εκφράζεται σε δογματικά πιστεύω. Σήμερα πολλοί Χριστιανοί λένε ότι δεν θέλουν να ασχολούνται με τα δογματικά, παρά μόνο με τον Ιησού Χριστό. Το ερώτημα λοιπόν είναι με ποιόν Ιησού; Υπάρχουν αρκετά πονηρά πνεύματα που επιζητούν λατρεία για τον εαυτό τους στο όνομα του Ιησού. Το δόγμα είναι απλά μια δήλωση του τι πιστεύουμε για τον Θεό και χωρίς αυτό κάθε άνθρωπος έχει δική του προσωπική άποψη για το ποιος είναι ο Θεός και ποιος είναι ο χαρακτήρας Του. Για παράδειγμα, το δόγμα της Αγίας Τριάδας δηλώνει ότι ο Ιησούς είναι πραγματικά Θεός και όχι απλώς ένας καλός άνθρωπος που έζησε πριν 2000 χρόνια. Πολλά ψεύτικα δογματικά πιστεύω παρουσιάζουν μια τόσο αρνητική εικόνα του Θεού, ώστε είναι σχεδόν αδύνατο να Τον λατρέψουμε με αγάπη και θαυμασμό. Για παράδειγμα, η διδασκαλία ότι ο Θεός θα βασανίζει αιώνια εκείνους που δεν Τον ευαρεστούν καθιστά πολύ δύσκολο για έναν άνθρωπο να Τον αγαπήσει. Δεν μας κάνει εντύπωση λοιπόν που εκατομμύρια Χριστιανοί προτιμούν να λατρεύουν τη μητέρα του Χριστού, ελπίζοντας ότι θα δείξει περισσότερη συμπόνια και θα μπορέσει να εκλιπαρήσει για έλεος τον Υιό της, ο οποίος με τη σειρά Του θα μεσιτεύσει στον Πατέρα. Όσο περισσότερο κατανοούμε “την αλήθεια στον Ιησού” (Εφεσίους 4:21), τόσο περισσότερο θα μπορέσουμε να προσπεράσουμε το νέφος των παρανοήσεων και της θρησκευτικότητας, για να εισέλθουμε με πίστη στην παρουσία του Θεού.

Μέσω της λατρείας, η καρδιά μας υψώνεται από τη γη και τα προβλήματα και μεταφέρεται στον ουρανό. Αυτό είναι το νόημα της πρόσκλησης: “Ας πλησιάσουμε, λοιπόν, με θάρρος στον θρόνο της χάρης” (Εβραίους 4:16). Ένας συγγραφέας²⁶ έχει δώσει το παράδειγμα ενός μικρού παιδιού που βρίσκεται με τον πατέρα του σε ένα ασανσέρ γεμάτο κόσμο. Από τη δική του οπτική πλευρά ο κόσμος αποτελείται από πόδια, τσάντες και πλάτες που τον πιέζουν και τον σπρώχνουν και τον πατάνε. Μόλις όμως κοιτάξει ψηλά και φωνάξει: “Μπαμπά σήκωσέ με ψηλά”, ανοίγει το δρόμο για μια άλλη οπτική πλευρά. Αυτό ακριβώς κάνει η λατρεία μέσα από τους ύμνους και τις προσευχές ευχαριστίας και δοξολογίας, εισερχόμαστε συναισθηματικά και με πίστη στην ουράνια σφαίρα, μπροστά στο θρόνο του Θεού και από αυτή την οπτική πλευρά βλέπουμε ότι οι γήινες έγνοιες μας δεν είναι και τόσο σημαντικές. Αυτή ακριβώς είναι η εμπειρία εκείνων που **“νίκησαν ενάντια στο θηρίο κι ενάντια στην εικόνα του, κι ενάντια στο χάραγμα του, και ενάντια στον αριθμό του ονόματός του”** που θα παρουσιαστούν **“επάνω στη γυάλινη θάλασσα, έχοντας κιθάρες του Θεού, και (θα ψάλλουν) την ωδή του Μωυσή, του δούλου του Θεού, και την ωδή του Αρνίου”**. (Αποκάλυψη 15:1,2).

²⁵ Η ενότητα 3:22 *Ας Ακούσει Τι Λέει το Πνεύμα*, αναλύει το πως πληρωνόμαστε με Άγιο Πνεύμα.

²⁶ Tenney, *God's Eye View*, Thomas Nelson 2002.

15:5 Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ

“Και ύστερα απ’ αυτά, είδα, και να, ανοίχθηκε ο ναός της σκηνής του μαρτυρίου μέσα στον ουρανό” Αποκάλυψη 15:5. Αυτό το εδάφιο αναφέρεται στη “σκηνή του μαρτυρίου”²⁷ της Παλαιάς Διαθήκης που έστησε ο Μωυσής. Ονομαζόταν σκηνή του μαρτυρίου, επειδή είχε μέσα την “κιβωτό του μαρτυρίου”,²⁸ (την “κιβωτό της διαθήκης”).²⁹ Μέσα στην κιβωτό ήταν το “μαρτύριο”, ο νόμος του Θεού σε δυο πέτρινες πλάκες, οι δέκα εντολές.³⁰ Όπως είδαμε στην αρχή αυτού του κεφαλαίου το εδάφιο αυτό, που δίνει έμφαση στο νόμο του Θεού, είναι η μια άκρη του *inclusio*, το οποίο τονίζει τα κεφάλαια 12-14. Η άλλη άκρη βρίσκεται στην Αποκάλυψη 11:19: “Και ανοίχθηκε ο ναός του Θεού μέσα στον ουρανό, και φάνηκε η κιβωτός της διαθήκης του μέσα στον ναό του”, επικεντρώνοντας και πάλι στην κιβωτό με τις δέκα εντολές μέσα της.

Συνεπώς οι δυο άκρες του *inclusio* δίνουν έμφαση στο νόμο του Θεού. Επιπλέον, το χιαστό ρητορικό σχήμα δείχνει ότι τα τρία κεφάλαια που τονίζονται από το *inclusio* αποτελούν την κορύφωση του βιβλίου της Αποκάλυψης. Σε αυτά τα κεφάλαια ο λαός του Θεού αναφέρεται ως τηρητής του νόμου δύο φορές - “Εδώ είναι εκείνοι που φυλάττουν τις εντολές του Θεού” (Αποκάλυψη 12:17, 14:12). Στο κεφάλαιο 13 είδαμε ότι το χάραγμα και ο αριθμός του Θηρίου σχετίζονται άμεσα με το νόμο του Θεού, ιδιαίτερα με την εντολή του Σαββάτου, που αναφέρεται ξεκάθαρα στην Αποκάλυψη 14:7. Το Σάββατο θα αποτελέσει κρίσιμο παγκόσμιο θέμα στο τέλος του κόσμου, όχι επειδή ο Θεός είναι ‘σχολαστικός’ με μια συγκεκριμένη ημέρα, αλλά επειδή το Σάββατο είναι η πραγματική σφραγίδα του νόμου. Παρουσιάζει το όνομα του Θεού (“Κύριος ο Θεός σου”), το εύρος της κυριαρχίας Του (“ο ουρανός και η γη, η θάλασσα και όλα όσα βρίσκονται σ’ αυτά”) και η βάση της εξουσίας Του ως ο Δημιουργός και η πηγή του νόμου. Το βιβλίο της Αποκάλυψης ολοκληρώνεται με μια υπόσχεση, “Μακάριοι αυτοί που πράττουν τις εντολές Του, για να έχουν εξουσία επάνω στο δέντρο της ζωής, και να μπου διαμέσου των πυλώνων μέσα στην πόλη” (Αποκάλυψη 22:14).

Αυτή η ενότητα τονίζει το νόμο του Θεού εξαιτίας της προφανούς έμφασης που δίνει η Αποκάλυψη. Τα περισσότερα σύγχρονα Χριστιανικά βιβλία δίνουν έμφαση στην πίστη, στην αγάπη και στη χάρη του Θεού, όπως συμβαίνει και σε αυτό το βιβλίο. Ελάχιστα όμως σύγχρονα βιβλία τονίζουν θέματα όπως ο νόμος και η οργή του Θεού και αναμφίβολα κάποιοι αναγνώστες θα έχουν συμπεράνει ότι αυτό το βιβλίο έχει ένα ‘νομικιστικό’ προσανατολισμό. Ωστόσο η έμφαση στο νόμο του Θεού δεν πρέπει απαραίτητα να χαρακτηριστεί ως “νομικισμός”.

ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΘΟΥΜΕ ΣΤΟ ΝΟΜΟ;

Ο νόμος αποκτά μεγάλη έμφαση στην Αποκάλυψη επειδή το κύριο θέμα της είναι η Μεγάλη Διαμάχη ανάμεσα στον Θεό και τον Σατανά. Το βασικό σημείο της αρχικής πρόκλησης του Σατανά προς τον Θεό ήταν ότι ο νόμος Του είναι περιττός και περιοριστικός.³¹ Για αυτό το λόγο ο Σατανάς ονομάζεται “άνομος”³² και γι’ αυτό ενεργεί καταχθόνια από την αρχή του χρόνου, για να παρασύρει τους ανθρώπους να παραβιάσουν το νόμο του Θεού. Ωστόσο, ως υποκριτής που είναι, πραγματικός του σκοπός είναι να επιβάλλει το δικό του νόμο· το θηρίο, το εκτελεστικό όργανο του σχεδίου του Σατανά, προσπαθεί να αλλάξει το νόμο του Θεού και παρουσιάζει έναν νέο νόμο που απαιτεί υπακοή ή θάνατο για τους παραβάτες. Σκοπός του Σατανά από την αρχή

²⁷ Βλ. Έξοδος 38:21, Αριθμοί 1:53, 10:11.

²⁸ Έξοδος 25:22, 26:33,34, 30:6,26, κτλ.

²⁹ Αριθμοί 10:33, 14:44, 10:8, Δευτερονόμιο 31:9, 25, 26 κτλ.

³⁰ Έξοδος 25:16,21, 31:18, 32:15, 34:29, 40:20.

³¹ Στον πρώτο πειρασμό, στον παράδεισο, ο Σατανάς είπε ουσιαστικά ότι δεν είναι απαραίτητο ούτε επιθυμητό να υπακούσουμε στο νόμο του Θεού.

³² Β’ Θεσσαλονικείς 2:3-12, Α’ Ιωάννου 3:4-8.

ήταν να πάρει τη θέση του Θεού, για να λαμβάνει τη λατρεία και την υπακοή που μόνο ο Θεός αξίζει.

Αναμφίβολα η τήρηση του νόμου δεν μπορεί να σώσει κανέναν, ούτε μπορεί να μας αλλάξει, να μας κάνει άγιους ή αποδεκτούς προς τον Θεό. Εκείνοι που προσπαθούν να κερδίσουν την εύνοια του Θεού υπακούοντας στις εντολές δεν έχουν καταλάβει το ευαγγέλιο· είναι νομικιστές, όχι Χριστιανοί. Ο απόστολος Παύλος έγραψε: “Περπατάτε σύμφωνα με το Πνεύμα, και δεν θα εκπληρώνετε την επιθυμία της σάρκας... αν οδηγείστε από το Πνεύμα, δεν είστε κάτω από τον νόμο” (Γαλάτες 5:16,18). Αλλά είναι επίσης σαφές ότι ο νόμος πρέπει να περιλαμβάνεται στο ευαγγέλιο. Οι αμαρτωλοί είναι αμαρτωλοί, επειδή έχουν παραβιάσει το νόμο του Θεού. Η θυσία του Χριστού είναι απαραίτητη, επειδή έχουμε παραβιάσει το νόμο. Η δραματική και απαίσιος αύξηση της αμαρτίας στον κόσμο, αλλά και στην Εκκλησία, δείχνει ότι το άνομο σχέδιο του Σατανά έχει κατακτήσει τον κόσμο. Ο απόστολος Παύλος είπε: “Και ξέρουμε ότι ο νόμος είναι καλός... γνωρίζοντας τούτο, ότι ο νόμος δεν τέθηκε για τον δίκαιο, αλλά για τους άνομους” (Α΄ Τιμόθεον 1:8, 9).

Δυστυχώς, ακόμα και στην Εκκλησία υπάρχουν άνομοι άνθρωποι, άνθρωποι που δεν έχουν ποτέ τους αναγεννηθεί, άλλοι που έχουν παραδοθεί στους πειρασμούς και άλλοι που ασυναίσθητα έχουν περιπλανηθεί μακριά από τον Χριστό. Γι’ αυτό το λόγο ο νόμος είναι απαραίτητος. “Διαμέσου του νόμου δίνεται σαφής γνώση της αμαρτίας” (Ρωμαίους 3:20). “Ο νόμος έγινε παραγωγός μας στον Χριστό, για να ανακηρυχθούμε δίκαιοι διαμέσου της πίστης” (Γαλάτες 3:24). Εφ’ όσον υπάρχει αμαρτία στον κόσμο και στην Εκκλησία και άνθρωποι απομακρύνονται από τον Χριστό ο νόμος πρέπει να παρουσιαστεί μαζί με τη χάρη, την πίστη και το ευαγγέλιο. Μία από τις μεγάλες πλάνες του έσχατου καιρού είναι ότι ο νόμος του Θεού έχει ακυρωθεί. Δεν είναι όμως έτσι· στη νέα διαθήκη το πνεύμα γράφει το νόμο στην καρδιά μας (Εβραίους 8:10) και όταν εκτελούμε το νόμο, το θέλημα του Θεού, εκτελούμε τις επιθυμίες της νέας καρδιάς μας.

Στην καρδιά του βιβλίου της Αποκάλυψης ο Θεός ξεσκεπάζει αυτή την πλάνη: “Εδώ είναι εκείνοι που φυλάττουν τις εντολές του Θεού και την πίστη του Ιησού” (Αποκάλυψη 14:11). Αυτό το μήνυμα είναι απαραίτητο τώρα περισσότερο από ποτέ: “Είναι καιρός να ενεργήσει ο κύριος· ακύρωσαν τον νόμο σου” (Ψαλμοί 119:126).

15:5-8 ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΘΥΡΑΣ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ

Στην Αποκάλυψη 11:14 αναγγέλλεται κάτι πολύ σημαντικό, “το δεύτερο αλλοίμονο πέρασε, προσέξτε, το τρίτο αλλοίμονο έρχεται γρήγορα”. Τα δυο πρώτα αλλοίμονο ονομάζονται “οργή των εθνών”, ενώ το τρίτο είναι η οργή του Θεού - “τα έθνη οργίστηκαν, και ήρθε η οργή Σου... για να δώσεις τον μισθό στους δούλους σου... και να φθείρεις αυτούς που φθείρουν τη γη” (Αποκάλυψη 11:17,18). Η οργή του Θεού, που αναγγέλλεται στην Αποκάλυψη 11:18, ορίζεται στην Αποκάλυψη 15:1 ως **“οι επτά τελευταίες πληγές, επειδή σ’ αυτές πραγματοποιήθηκε ο θυμός του Θεού”**.

Η πρώτη αναγγελία της οργής του Θεού συνοδεύεται από τη δήλωση: “Κι ανοίχθηκε ο ναός του Θεού μέσα στον ουρανό, και φάνηκε η κιβωτός της διαθήκης Του” (Αποκάλυψη 11:19). Τότε ακολουθούν τα κεφάλαια 12-14, τα οποία παρέχουν μια εκτεταμένη εξήγηση των πρωταγωνιστών και των γεγονότων της Μεγάλης Διαμάχης. Η αφήγηση του Ιωάννη επιστρέφει στο χρονοδιάγραμμα στο σημείο που είχε σταματήσει με την αναγγελία: **“ανοίχθηκε ο ναός της σκηνής του μαρτυρίου μέσα στον ουρανό”** (Αποκάλυψη 15:5). Ο ναός όμως δεν ανοίγεται για να δώσει πρόσβαση στο έλεος του Θεού, αλλά ανοίγεται ώστε οι επτά άγγελοι με τις **“επτά χρυσές φιάλες, γεμάτες από τον θυμό του Θεού”** να βγουν και να “ξεχύσουν στη γη τις φιάλες του θυμού του Θεού” (Αποκάλυψη 15:7, 16:1). Μόλις βγουν οι επτά άγγελοι, ο ναός κλείνει για να μην έχει κανείς πρόσβαση σε αυτόν. **“Και ο ναός γέμισε με καπνό από τη δόξα του Θεού, και από τη δύναμή του· και κανένας δεν μπορούσε να μπει στον ναό, μέχρις ότου τελειώσουν οι**

επτά πληγές των επτά αγγέλων” (Αποκάλυψη 15:8). Για να κατανοήσουμε τι ακριβώς συμβαίνει εδώ, πρέπει να μελετήσουμε τρεις περικοπές της Παλαιάς Διαθήκης που αναφέρονται στον καπνό που γέμισε το ναό ώστε να μην μπορέσει να εισέλθει κανείς.

Σχεδόν το ένα τέταρτο του βιβλίου της Εξόδου είναι αφιερωμένο στην κατασκευή του αγιαστηρίου στην έρημο. “Και ο Μωυσής αποπεράτωσε το έργο. Τότε η νεφέλη σκέπασε τη σκηνή του μαρτυρίου, και δόξα του Κυρίου γέμισε τη σκηνή. Και ο Μωυσής δεν μπόρεσε να μπει μέσα στη σκηνή του μαρτυρίου· επειδή, η νεφέλη καθόταν επάνω της, και δόξα του Κυρίου γέμισε τη σκηνή” (Εξοδος 40:33,34). Το σύννεφο γέμισε το αγιαστήριο όταν το έργο της κατασκευής είχε ολοκληρωθεί. Στη Χριστιανική εποχή η Εκκλησία είναι ο ναός του Θεού.³³ Ο Θεός οικοδομεί τα παιδιά Του ως “ζωντανές πέτρες” σε έναν “πνευματικό οίκο” μέσω του έργου του Αγίου Πνεύματος (Α΄ Πέτρου 2:5). “Το έργο αποπερατώνεται” όταν ο λαός του Θεού θα “φτάσει στην ενότητα της πίστης... του πληρώματος του Χριστού” (Εφεσίους 4:9-13).³⁴ Εφαρμόζοντας αυτή την αναλογία στην Αποκάλυψη 15:8 καταλαβαίνουμε ότι μια νεφέλη δόξας θα γεμίσει τον ουράνιο ναό και **“κανένας δεν (θα) μπορεί να μπει στον ναό, μέχρις ότου τελειώσουν οι επτά πληγές των επτά αγγέλων”** όταν ο Χριστός “αποπερατώσει το έργο” της τελειοποίησης της Εκκλησίας.

Αυτή η ερμηνεία συνάδει με τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στα εγκαίνια του ναού του Σολομώντα, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ενότητα της Εκκλησίας. “Καθώς ήχησαν οι σαλπικτές και οι ψαλμωδοί μαζί με μια φωνή, υμνώντας και δοξολογώντας τον Κύριο... τότε ο οίκος γέμισε από μια νεφέλη... και οι ιερείς δεν μπορούσαν να σταθούν για να υπηρετήσουν, εξαιτίας της νεφέλης· επειδή, η δόξα του Κυρίου γέμισε τον οίκο του Θεού” (Β΄ Χρονικών 5:13,14). Η παύση της μεσιτείας των ιερέων στο ναό σχετιζόταν με την ενότητα και την τέλεια λατρεία από τους μουσικούς που “ήχησαν... με μια φωνή, υμνώντας και δοξολογώντας τον Κύριο”. Αν εφαρμόσουμε αυτό το εδάφιο στην Αποκάλυψη 15:8 καταλαβαίνουμε ότι όταν ο λαός του Θεού φτάσει την ενότητα της λατρείας και της δοξολογίας που χαρακτήριζε την πρώτη Εκκλησία, ο ναός στον ουρανό θα γεμίσει **“με καπνό από τη δόξα του Θεού”**. Τότε οι επτά τελευταίες πληγές θα ξεχυθούν και θα προστατεύσουν τα παιδιά του Θεού από τους εχθρούς τους, προετοιμάζοντας το δρόμο για τη δεύτερη έλευση του Χριστού.

Το ίδιο γεγονός καταγράφεται στο Α΄ Βασιλέων 8. Εκεί αναφέρεται ότι οι ιερείς μετέφεραν την Κιβωτό της Διαθήκης μέσα στα Άγια των Αγίων. “Και καθώς οι ιερείς βγήκαν από το αγιαστήριο, η νεφέλη γέμισε τον οίκο του Κυρίου· και οι ιερείς δεν μπορούσαν να σταθούν για να υπηρετήσουν” (Α΄ Βασιλέων 8:10,11). Η υπηρεσία των ιερέων και στα τρία εδάφια ολοκληρώθηκε όταν η νεφέλη γέμισε το ναό, σε αυτό το εδάφιο τονίζεται ότι αυτό συνέβη όταν οι ιερείς βγήκαν από τα Άγια των Αγίων.³⁵ Ο Χριστός είναι ο Αρχιερέας μας στο ουράνιο Αγιαστήριο (Εβραίους 8:1,2) και συνεχώς μεσιτεύει για τους αμαρτωλούς, εφαρμόζοντας το αποτέλεσμα της θυσίας Του σε εκείνους που μετανοούν για τις αμαρτίες τους (Εβραίους 7:25). Θα συνεχίσει αυτό το έργο, μέχρις ότου όλοι όσοι πρόκειται να μετανοήσουν, να μετανοήσουν. Τότε θα “εγερθεί” (Δανιήλ 12:1) και θα αφήσει τα Άγια των Αγίων, ολοκληρώνοντας τη μεσιτεία Του για να φέρει αμαρτωλούς σε μετάνοια.

³³ “Εσείς είστε ναός του ζωντανού Θεού, όπως ο Θεός είπε: «Ότι θα κατοικώ ανάμεσα σ’ αυτούς και θα περπατάω και θα είμαι Θεός τους, κι αυτοί θα είναι λαός μου» (Β΄ Κορινθίους 6:16), βλ. επίσης Α΄ Κορινθίους 3:16, Εφεσίους 2:19-22.

³⁴ “Σε κάθε έναν, μάλιστα, από μας δόθηκε η χάρη... για την τελειοποίηση των αγίων, για το έργο της διακονίας, για την οικοδομή του σώματος του Χριστού, μέχρις ότου όλοι ανεξάριετα να φτάσουμε στην ενότητα της πίστης, και της επίγνωσης του υιού του Θεού, σε τέλειον άνδρα, σε μέτρο ηλικίας του πληρώματος του Χριστού” (Εφεσίους 4:7-13).

³⁵ Αυτό συνάδει με τις τελετουργίες της Ημέρας του Εξιλασμού: Όταν ο Αρχιερέας έβγαινε από τα Άγια των Αγίων, είχε ολοκληρώσει το έργο της εξιλέωσης του λαού και από εκείνη τη στιγμή έκανε εξιλέωση για τον ίδιο το ναό και έθετε την τιμωρία στον αποδιοπομπαίο τράγο, που αντιπροσώπευε τον Σατανά, τον υποκινητή της αμαρτίας (Βλ. Λευιτικό 16:17-22 και 4: Η Ημέρα της Εξιλέωσης)

Συνοψίζοντας αυτές τις τρεις περικοπές και εφαρμόζοντάς τις στα γεγονότα του τέλους του κόσμου βλέπουμε ότι όταν η Εκκλησία φτάνει στην τελειοποίηση της ενότητας και της λατρείας, ο Χριστός, ο Αρχιερέας μας, θα ολοκληρώσει τη διακονία μεσιτείας και θα εξέλθει από τα Άγια των Αγίων του ουράνιου ναού. Μέχρι εκείνη τη στιγμή η διακονία των Δύο Μαρτύρων (οι 144.000 που διακηρύττουν τα Μηνύματα των Τριών Αγγέλων³⁶) θα έχει φέρει αποτελέσματα. Όλοι στη γη θα έχουν κάνει την επιλογή τους, όπως αναφέρεται στη σοβαρή αναγγελία: “Όποιος αδικεί, ας αδικήσει ακόμα και όποιος είναι μολυσμένος, ας μολυνθεί ακόμα και ο δίκαιος ας γίνει ακόμα πιο δίκαιος, και ο άγιος ας γίνει ακόμα πιο άγιος. Και να, έρχομαι γρήγορα και ο μισθός μου είναι μαζί μου, για να αποδώσω σε κάθε έναν όπως θα είναι το έργο του” (Αποκάλυψη 22:11,12). Αυτό ονομάζεται “το κλείσιμο της θύρας της χάριτος”, όταν το έργο μεσιτείας του Χριστού ολοκληρωθεί.

Στον Ησαΐα 26:21,22 βλέπουμε ότι όταν “ο Κύριος βγαίνει από τον τόπο του” (ολοκληρώνει τη διακονία μεσιτείας), ξεκινά μια σύντομη περίοδος όπου το έργο των παιδιών του Θεού για τους αμαρτωλούς θα έχει τελειώσει. Τότε εκείνοι θα “κρυφτούν” στην ασφάλεια της προστασίας του Χριστού και ο Θεός θα τιμωρήσει τον Σατανά και θα τερματίσει την ανομία. “Ελα, λαέ μου, μπες μέσα στα ταμεία σου, και κλείσε τις θύρες σου από πίσω σου· κρύψου για λίγο καιρό, μέχρις ότου περάσει η οργή. Επειδή, να, ο Κύριος βγαίνει από τον τόπο³⁷ του, για να παιδεύσει τους κατοίκους της γης εξαιτίας της ανομίας τους· η δε γη θα ξεσπάσει τα αίματά της, και δεν θα σκεπάσει πλέον τους φονευμένους της. Κατά την ημέρα εκείνη, ο Κύριος θα παιδεύσει, με τη μάχαιρά του, τη σκληρή, τη μεγάλη και τη δυνατή, τον Λεβιάθαν (το Σατανά), το φίδι” (Ησαΐας 26:20-27:1). Το υπόλοιπο του βιβλίου της Αποκάλυψης αναφέρεται στα γεγονότα που ακολουθούν μετά το κλείσιμο της θύρας της χάριτος, όταν οι ασεβείς, ωθούμενοι από τον διάβολο, θα προσπαθήσουν να εξολοθρεύσουν το λαό του Θεού, που θα έχει προστατευτεί με την οργή του Θεού και με τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού.

---

³⁶ Αυτές είναι διαφορετικές πτυχές του ίδιου έργου των έσχατων ημερών, του καλέσματος του μεγάλου πλήθους να εξέλθει από την πνευματική Βαβυλώνα.

³⁷ Η εβραϊκή λέξη για τον τόπο είναι *μακαύν* και χρησιμοποιείται για να υποδείξει το μέρος της Κιβωτού της Διαθήκης (Β΄ Σαμουήλ 6:17, Α΄ Βασιλέων 8:6,7,21, Α΄ Χρονικών 15:1,3). Το εδάφιο Β΄ Χρονικών 5:7 δείχνει ξεκάθαρα ότι αυτός ο τόπος είναι τα Άγια των Αγίων του Αγιαστηρίου: “Οι ιερείς έβαλαν την κιβωτό της διαθήκης του Κυρίου στον τόπο (*μακαύν*) της, στο χρηστήριο του οίκου, στα Άγια των Αγίων, κάτω από τις φτερούγες των χερουβείμ”.